

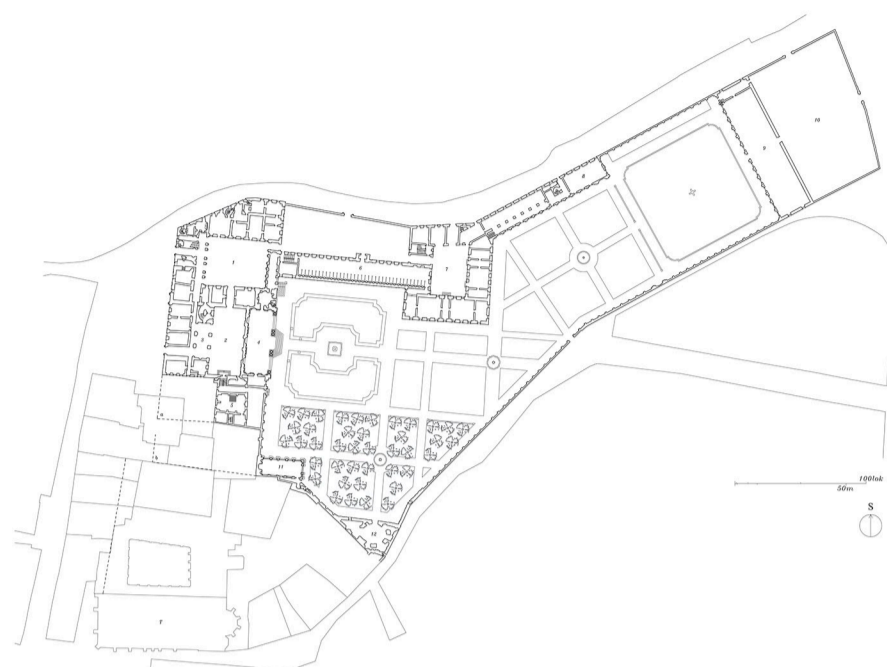
Valdštejnský palác v Praze

Valdštejnův život utvářely jak jeho neukojitelné ambice, tak pro něho příznivé okolnosti, které mu nevidaný společenský růst umožnily. Štěstí mu přálo také při realizování stavitelských podniků, které pro něho podle jeho slov představovaly větší potěšení, než válčení. Pro stavbu svého malostranského paláce, po Pražském hradu největší palácové stavbě města, se mu totiž podařilo získat skupinu mimořádně talentovaných architektů, sochařů a štukatérů. Patřil mezi ně architekt Andrea Spezza, který stavbu navrhl, vystřídaný po své smrti v roce 1628 florentským architektem a astronomem v jedné osobě Giovannim Pieronim. Jako vévoda si pak mohl v roce 1629 Valdštejn dovolit z Itálie pozvat renomovaného Nicola Sebregondiho. Plastiky prováděl bývalý císařský sochař Adriaen de Vries a dvojice štukatérů Domenico Canevalle a Santini Galli. Ty doplňovali florentští malíři Baccio del Bianco a Domenico Pugliani. Všichni tiho stavitelé a umělci vytvořili palác, který vypadá na první pohled jako homogenní stavba, který je však ve skutečnosti výsledkem překotného měnění a rozšiřování původně rozsahem mnohem menší stavby, a to v návaznosti na Valdštejnův rychlý společenský růst. Již ve své zárodečné podobě obsahoval palác čtyřkřídlé jádro se skvostnými vnitřními prostory, které nijak neodpovídaly tehdejšímu postavení jeho stavebníka. Dnes si celý areál spojujeme s generalisimem císařských vojsk, s vévodou frýdlantským, meklenburským a zaháňským, když však Valdštejn svůj palác v roce 1622 začal budovat, nic z toho nebyl. Tehdy stavěný palác však byl přesto hodný knížete a Valdštejn ho tak musel stavět s vírou, že tento titul sám brzy získá, což se stalo v březnu 1624.

Uspořádání jednotlivých prostorů Valdštejnova apartmánu se řídilo etiketou, kterou v zemi zavedli habsburští císaři. Jejím smyslem bylo odstupňování místa přivítání hosta podle společenského postavení, přičemž císaře, knížata, vévody či kardinály by Valdštejn uvítal již na vrcholu vstupního schodiště, zatímco vyslance měšťanů až v audienční síni na konci. První částí řady těchto prostor byl velký sál s trabanty – vévodovou osobní stráží – v němž figury géniů stojících na monumentálních pilastrech třímaly atributy vítězství: palmové ratolesti, vavřínové věnce a maršálskou hůlku, znamení vojenského velení. Všichni tím oslavovali vítěznou jízdu boha Marta, zobrazeného ve středu stropu, čímž vstupujícímu sdělovali, pod jakou šťastnou hvězdou dosáhl Valdštejn svého úspěchu.

1

2

3

1/ Celkový pohled na vstupní průčelí.
[foto TR]

2/ Rekonstrukce půdorysu v úrovni přízemí v roce 1634.
[Kresba PU]

- 1 hlavní dvůr
- 2 druhý dvůr
- 3 nádvoří loggie
- 4 zahradní loggie
- 5 Feldovský dům
- 6 stáje
- 7 pázečí dvůr
- 8 křídlo k jízdárně
- 9 zimní jízdárna
- 10 letní jízdárna
- 11 voliéra
- 12 velká grotta
- T kostel sv. Tomáše

3/ Levý vchod do paláce v průčelí.
[foto TR]

4/ Hlavní nádvoří.
[foto TR]

4

5

Forma jednotlivých prostorů dispozice paláce přitom vycházela z doporučení klasika renesanční architektury Leoneho Battisty Albertiho. Ten navrhoval, aby návštěvník stavby významné osoby v ní procházel sestavou pravoúhlých a kruhových prostorů, a nakonec i takových, které oba tvary kombinují. Za hlavním sálem tak následovala audienční místnost kruhového půdorysu a nakonec kaple, která není „ani zcela okrouhlá, ani pravoúhlá“, protože měla zaoblené kouty.

Tato trojetážová prostora, zasvěcená sv. Václavu a vymalovaná del Biancovými a Puglianovými obrazy, udivuje nevidanou vertikálitou. A také právě oněmi zaoblenými kouty, což je motiv, který se dnes sice nachází snad v každém barokním kostele nebo zámku, v době kolem roku 1623, kdy byl tento typicky barokní motiv Spezzou v pražském paláci užít, to však bylo snad i v rámci celé Evropy zřejmě poprvé.

6

7

5/ Hlavní sál.
[foto TR]

6/ Portál v astrologické chodbě.
[foto TR]

7/ Detail géniá s korunou jako symbolem vítězství v hlavním sále.
[foto TR]

8/ Kaple sv. Václava.
[foto TR]

8